

KUML
2005

KUML 2005

Årbog for Jysk Arkæologisk Selskab

With summaries in English

I kommission hos Aarhus Universitetsforlag

Harald Andersen 1917-2005

Af OLAF OLSEN

Ved Harald Andersens død har dansk arkæologi mistet sin mest betydningsfulde iværksætter og talsmand. Ingen var som han, og i vort fags lange historie har få ydet så meget som han for at fremme og skærpe interessen for fortidens minder i det danske folk.

Harald Andersen – herefter kaldet *Anders*, som han alle dage hed blandt venner og kolleger – var bondefødt i Tystrup sogn i Sydvestsjælland, en af Danmarks skønneste egne. Allerede som dreng var han grebet af hjemegnens rige oldtidsminder og dyrkede sit arkæologiske naturtalent ved på egen hånd at foretage fagligt fuldt forsvarlige udgravninger i den hjemlige jord. At arkæologien måtte blive hans levevej, sagde nærmest sig selv, og to år efter at have taget studentereksamen ved Akademisk Kursus blev han i 1941 knyttet til Nationalmuseet, hvor han indledte arkæologiske studier hos Johannes Brøndsted, der netop da var blevet udnævnt til professor i forhistorisk arkæologi ved Københavns Universitet. Nogen embedseksamen fik Anders dog aldrig. Efter sigende var det fakultetets obligatoriske latinprøve, han ikke ville underkaste sig. Det var udgravningsarbejdet, der greb ham mest, og Johannes Brøndsted gjorde flittigt brug af hans eminente evner i marken, blandt andet ved de omfattende undersøgelser i den himmerlandske Borremose. I de første efterkrigsår deltog Anders i de internationale udgravninger af jernalderlandsbyen Vallhagar på Gotland, hvor Mårten Stenberger, sidenhen professor i Uppsala, samlede en flok talentfulde unge arkæologer fra hele Norden i et inspireret samarbejde, som bragte dem alle livslangt udbytte. Af særlig betydning for Anders blev det lykkelige samarbejde med P.V. Glob ved udgravningerne af den store oldtidshøj Galgebakken i Slotsbjergby ved Slagelse, og da den dynamiske Glob kort tid efter blev den første arkæologiprofessor i Århus og leder af byens forhistoriske museum, var Anders en af de udvalgte unge talentfulde forskere, som Glob i 1950 tog med sig fra Nationalmuseet og ansatte som museumsinspektør i Århus.

Ved Forhistorisk Museum virkede Anders i 16 år. At meget af hans tid både sommer og vinter blev optaget af udgravninger, turde være indlysende. Det var helt i Glob's ånd, og Anders kvitterede straks for tilliden ved at gennemføre de første store udgravninger af offermosen i Illerup Ådal ved Skanderborg på

mesterlig vis. Også mange andre undersøgelser i marken blev det til, og Anders invaderede bl.a. sin fødeø, hvor han videreførte sine tidligere udgravninger ved kongesædet i Lejre, som han (ligesom kongegravene i Jelling) livet igennem var dybt fascineret af og hyppigt vendte tilbage til i sine tanker og skrifter.

Det var dog hjemme ved skrivebordet, Anders kom til at udføre sit livs største bedrifter. Da Glob havde stiftet Jysk Arkæologisk Selskab og i 1951 udsendte den første årgang af dets årbog *Kuml*, var Anders blandt bidragyderne med en artikel om Illerupfundet. Året efter skrev han en bemærkelsesværdig kronik i *Jyllands-Posten*, som Christian Adamsen venligt har henledt min opmærksomhed på. I visse henseender fremtræder kronikken som en programklæring. Anders hævder her, at man i *Kuml* skimter de linier, der gerne engang skulle give det jyske selskabs skrifter deres eget ansigt. Først og fremmest skulle der brydes afgørende med »den arkæologiske kancellistil«, der efter hans opfattelse var ved at udvikle sig inden for faget. Skrivemåden gjorde arkæologernes artikler ulæselige for almindelige mennesker. Vægten burde flyttes fra arkæologiens skelet og stihistoriske studier og dateringsproblemer og lægges mere på »den egentlige bygning«, d.v.s. kulturhistorien bag fundene, gerne med bistand fra nabovidenskabernes universer. Hvis dette skulle kunne opnås, ville det ifølge Anders kræve »en hård og fast hånd af en redaktør«.

Kronikken viser, at Anders allerede da – fem år før han søsatte sit livsværk *Skalk* – var sig helt bevidst, hvad han ville. Men at virke med *Kuml* som banebryder var ham tydeligvis på længere sigt ikke tilstrækkeligt. Og andre steder var der ikke at gå hen. Datidens arkæologiske tidsskrifter og blade var over en kam hovedsageligt møntet på en snæver kreds af interesserede og – lad os tilstå det – oftest lidt småkedelige såvel i form som i indhold. Der måtte nytænkning til. Og et helt nyt talerør.

Det er P.V. Glob's uvisnelige fortjeneste, at han indså bæredygtigheden i Anders' flyvske planer og i 1957 dristigt stillede Jysk Arkæologisk Selskabs gode navn og få midler, Forhistorisk Museums trange lokaler og hovedparten af Anders' arbejdskraft til rådighed for projektet *Skalk*. Men Glob kendte af egen erfaring Anders' urokkelige stædighed og vidste, at man i ham ville få den af Anders selv efterlyste redaktør med den hårde og faste hånd.

Det første nummer af *Skalk* indledte Anders med en fanfare:

»*Skalk* skal melde nyt om gammelt. Lidt beklemmt træder det nye blad ind i rækken af fortidsbehandlende skrifter – yngst og mindst. Men tro ikke, at De vil møde en tandløs baby, en lydig lillebror, der villigt lader sig iklæde de stores aflagte tøj. *Skalk* vil ikke træde gamle spor brede. I udseende som i indhold vil han gå sine egne veje. Museumsstøv vil være ham vederstyggeligt. Frisk skal

det stof være, han byder sine læsere. Friskhed – men ikke friskfyragtighed – skal være hans kendetegn.

Udadtil var det et uanseligt blad. 36 sider i A5-format, sat med almindelig skrivemaskineskrift på groft papir. Det skulle udkomme 4 gange om året og koste 4 kr. i abonnement. Trods sin lidenhed var det første nummer et fuldbårent barn. Alt var på plads i en uprætentiøs, men tiltalende form, og nutidige Skalk-læsere vil allerede her kunne møde den opbygning af hæftet, som bruges den dag i dag: Forsiden der giver appetitlige smagsprøver på indholdet. Side 2 med et danmarkskort med angivelse af de lokaliteter, der er omtalt i bladet. Dernæst en skønsom blanding af arkæologiske og kulturhistoriske bidrag, nogle af dem med aktuelle nyheder, som arkæologien heldigvis er så rig på. Så en lidt større artikel, som benævnes kronik, og på næstbageste side en tegnet tidstavle. Bagsiden med en kort historie med historisk pointe. Artiklerne var dengang som nu ledsaget af ganske mange illustrationer, både saglige og fornøjelige. De gode tegninger har altid spillet en stor rolle i Skalk, i de sidste 30 år især som produkter af Jørgen Kraglunds smukke og stilsikre smag.

Vigtigst af alt er dog selve teksten, som Anders vågede over som en ørn. Her blev der ikke gået på kompromis, hverken hvad den faglige kvalitet eller den sproglige fremlæggelse angår. Knirkesprog, hul patos, praleri og sensationsmageri, kedelige opremssninger og sære ord var bandlyste. Før trykningen gik alle artikler gennem redaktørens særdeles effektive vridemaskine. Anders skrev selv engang – jeg citerer – at der i Skalk var »et vidtgående samarbejde« mellem redaktør og forfattere. Jeg tror nu nok, at de fleste artikelforfattere ville udtrykke det på en lidt anden måde. Anders var ikke sådan at bide skeer med. Mange af os, der skrev til Skalk, har ømmet os slemt undervejs. Men vi lærte alle meget af »samarbejdet«, og når man en sjælden gang var så heldig at få en artikel trykt i bladet uden nævneværdige ændringer, følte det som et ridderlag. Jeg er ikke i tvivl om, at Anders med sin krabask har højnet skriftkulturen hos flere generationer af yngre arkæologer.

Skalk blev straks vel modtaget, og da Danmark trådte ind i »de brølende tressere«, indtrådte en eksplosiv vækst i bladets oplag. Den altid forudseende Anders viste sig også at være mester på reklamefronten, hvor han nåede sine ambitiøse mål uden de store ord og det markskriferi, der er gængs i branchen. Som et af de første kulturforetagender vovede Skalk at satse en stor del af sit forventede overskud på at udsende husstandsomdelte reklamebrochurer med posten til alle danske hjem i by og på land. Det var dengang ikke som i vor tid, hvor man hver uge slæber et par kilo reklametryksager ud til skraldespanden, for det meste uden at have læst dem. Dengang var der ikke mange af slagsen, og så battede det noget. Brochurerne blev læst, og det gav pote.

1966 var et af Skalks store år. Da steg abonnenttallet med ikke mindre end 33%, fra 36.000 til 48.000, og Anders vovede da at springe fra Forhistorisk Museum til en lønnet fuldtidsstilling som redaktør for Skalk. Han kunne nu lægge hele sin energi i driften af sit blad. I forbindelse hermed overgik udgivelsen af Skalk fra Jysk Arkæologisk Selskab til sin egen nystiftede institution, Wormianum, opkaldt efter den gamle oldforsker og polyhistor Ole Worm, der ligesom Skalk var et barn af Århus.

Skalks vækst fortsatte ufortrødent og toppede omkring 1980 med 60.000 abonnenter – et enormt tal, der vakte beundring (og misundelse) hos kolleger over det meste af verden. Det gav også mange penge i kassen, og da Forhistorisk Museum i 1969 flyttede til Moesgaard, fulgte Skalk ikke med. Man byggede sit eget store hus på en naturskøn grund i Højbjerg, og her, med vid udsigt over Århusbugten, har bladet stadig sæde. Med sædvanlig grundighed indrettede Anders domicilet rationelt, så der blev god plads til det voksende personale, arkiver og lagre. På første sal, med indgang både fra Skalks kontorer og fra en vindeltrappe i det fri, etablerede Anders en beskeden ungkarlejlighed til sig selv, således at han dag og nat kunne overvåge sin virksomhed og drage nytte af Skalks efterhånden store og velforsynede bibliotek.

Skalks enorme succes måtte virke inspirerende på andre videnskaber, der også havde behov for at forklare sig over for en større offentlighed. I løbet af 60erne og 70erne opstod der en række populærvidenskabelige blade, der både i størrelse og form var som snydt ud af næsen på Skalk. Modertidsskriftet tog dog ikke anstød deraf, men bød dem alle storsindet velkommen og hjalp flere af dem på vej med praktiske råd og vink. Geologerne var de første med *Varv* i 1964, siden kom landskabsforskernes *Bygd* i mange år fra 1969, så zoologernes *Kaskelot*, og til slut, fra 1977, middelhavsområdets kulturtidsskrift *Sfinx*, der stadig trives fint, og som med uskrømtet glæde vedkender sig arven fra Skalk. I Norge har tidsskriftet *Arkeo* fra Bergen lagt sig tæt op ad mønsteret fra Skalk, der i øvrigt selv er meget læst af fagfæller ude i verden og den dag i dag har omkring 1000 udenlandske abonnenter.

Succes'en satte også Skalk i stand til at tage nye initiativer op. Det første var fremstillingen af kopier af oldtidssmykker af høj kvalitet med henblik på salg til abonnenterne, første gang med Lejre-smykket i 1963. I mange år var Skalk stort set ene på dette marked, og smykkerne var en stor julegaveartikel. Nu har mange andre taget ideen op, og Skalk er kun lejlighedsvis udbyder af nye kopier.

Af langt større betydning for Skalk er forlagsvirksomheden, som Anders lancerede i 1966 med en faksimileudgivelse af den ældst kendte danske kogebog fra 1616. Siden er det blevet til en lang række værdifulde kulturhistoriske

og arkæologiske skrifter. Den hidtil største succes er dog af en lidt anden art. Det er *Globs Brændevinsbog*, som Skalk udgav i 1972, og som det danske folk har taget til sit hjerte. Den er indtil nu solgt i 66.000 eksemplarer, og der går stadig henved 500 om året. Det skæpper godt i kassen.

Men Skalk er også blevet en forskningsinstitution, atter engang med Anders som banebryder og forgrundsfigur. Da det blev klart, at dendrokronologien ville kunne berige arkæologien med et overordentlig præcist dateringsmiddel, gav Anders sig til at studere fænomenet, specielt med henblik på at udnytte det nye edb-medie rationelt ved dateringerne. Også på dette felt viste han sig at besidde usædvanlige evner. I 1978 fandt han frem til nye og hurtigere beregningsmetoder, og han oprettede da i Wormianums regi og med domicil i huset i Højbjerg et nyt dendrokronologisk laboratorium, der stadig fungerer i bedste velgående og har øget kapaciteten i Danmark væsentligt for denne vigtige forskningsdisciplin, der på så mange måder har revolutioneret vore dages arkæologi.

I sit firsindstyvende år og efter 40 år på kommandobroen overlod Anders i 1996 redaktionen af Skalk til yngre kræfter. Og dog – han forlod på ingen måde bladet, men bevarede sit store kontor, skrev veloplagte artikler til bladet og blev som pater familias boende på førstesalen. Det var ni år efter stadig hans ånd, der herskede i huset. Her var det som før despoten, der rådede, for Anders var alle dage et særpræget menneske med stærke meninger, nærmest utilgængelig for andre ideer og holdninger end sine egne, der var meget bastante og stort set uforanderlige. Han var en loyal ven, men sky, og han havde svært ved at give udtryk for sin anerkendelse af andres virke. Samtidig var han sårbar som få, og kom man på kant med ham, kunne der gå år eller endda årtier, inden han blev god igen. Hvis det da overhovedet skete. Alligevel vil Anders ikke blot blive mindet med respekt, men også med venlighed af langt de fleste, der kom i kontakt med ham, og i eftermælet vil hans stordåd som skaberen af Skalk sikre ham en varig plads blandt Danmarks betydeligste arkæologer.

Udarbejdet af Christian Adamsen

Det følgende er en så vidt muligt fuldstændig oversigt over Harald Andersens skriftlige produktion, men med visse udeladelser. Hans usignede artikler i Skalk samt artikler, der var signeret H.A., er som hovedregel ikke medtaget. Harald Andersen skelnede selv – i hvert fald fra midt i 1960'erne – ret skarpt mellem »referatartikler« og de mere selvstændige artikler. Ved artikler udgivet under andet navn er dette anført.

- 1942 Johannes Andersen: Egnens Arkæologi til Aar 1000. C. Krarup (red.): *Tjustrup og Haldagerlille Sognes Historie*. Fuglebjerg, s. 210-219.
[Usigneret] Arkæologi efter Aar 1000. Voldsteder og Jordfund i Tjustrup og Haldagerlille Sogne. Uddrag af Arkiv for Nationalmuseets II. Afd. C. Krarup (red.): *Tjustrup og Haldagerlille Sognes Historie*. Fuglebjerg, s. 219-222.
- 1945 Paa Skattejagt i Moserne. Kronik i *Magasinet* [tillæg til *Politiken*] 6. maj 1945.
- 1948 Daner och goter i Vallhagar. *Vad jorden gömde – livet i Vallhagar nu och på 500-tallet. Texten författad av deltagare i Vallhagarutgrävningen 1946-1948*. Stockholm, s. 122-140. (Bokverk).
- 1949 Slotsbjergby-udgravningerne er af meget stor historisk værdi. Kronik i *Sorø Amtstidende* 6. december 1949.
Harald Andersen og Olfert Voss: Bevar din arv. Kronik i *Information* 18. januar 1949.
- 1951 Det femte store mosefund. Våbenfundet i Illerup Ådal. *Kuml*, s. 9-22.
Et landsbyhus på Gørding Hede. Om huskonstruktioner i tidlig jernalder. *Kuml*, s. 40-64.
Et levende Museum for Oldtiden. Kronik i *Aarhus Stiftstidende* 16. marts 1951.
Tomme høje. *Kuml*, s. 91-135.
- 1952 Fra tomten af en sløjfet høj. Fem stadier af en gravhøjs historie. [En enkeltgravshøj i Esbjerg]. *Kuml*, s. 144-186.
Gudinden og Ploven. [Anmeldelse af P.V. Glob: *Ard og plov i Nordens oldtid*]. Kronik i *Jyllands-Posten* 6. april 1952.
Vinterudgravning. [Brå-fundet]. Kronik i *Jyllands-Posten* 7. december 1952.
Vinterudgravning i Braa. *Kuml*, s. 199-205.
- 1953 Hvem vil dø med ham? [Lejre]. *Fra Københavns Amt*, s. 7-18.
Højene på Vorbjerg banke. *Seksten Århusrids tilegnede borgmester Sv. Unmack Larsen*, s. 53-73.
- 1955: Om Spyd-Daners Færd. [Forhistorisk Museum i Århus]. Kronik i *Jyllands-Posten* 21. maj 1955.
- 1956 Afsked med ådalen. [Illerup]. *Kuml*, s. 7-22.
» – der skal ikke lades sten på sten tilbage«. [Bahrain]. *Kuml*, s. 175-188.

- 1957 H.A.: Efterspil i ådalen. [Illerup] *Skalk* nr. 2, s. 12-13.
H.A.: Vædebrofundet. *Skalk* nr. 3, s. 8-9.
- 1958 SKALK's vejleder. Lejre. Oldtidskongesæde. Ifølge sagnet det sted, hvor skjold-
ungerne boede, og hvor Bjarkemål blev til. *Skalk* nr. 2, s. 18-29. [Også trykt som
særskilt hæfte].
- 1960 Hovedstaden i riget. [Lejre]. *Nationalmuseets Arbejdsmark*, s. 13-35.
- 1968 Breve fra Ole Worm. *Skalk* nr. 6, s. 18-27.
- 1969 Klagemål. [Om museet i Jelling]. *Skalk* nr. 4, s. 30-31.
Lejrelåsen. *Skalk* nr. 3, s. 16-17.
Pas på – museumspolitiet kommer. [Om fortidsmindernes forvaltning]. *Skalk* nr.
1, s. 29-30.
Vikinger fra uvant synsvinkel. *Skalk* nr. 1, s. 3-8.
- 1970 Jellings store sten. *Skalk* nr. 2, s. 26-30.
- 1971 Den brændte stok. [Om budstikker]. *Skalk* nr. 5, s. 18-26.
Drømmen om et museum. [Om Nationalmuseets udstilling]. *Skalk* nr. 1, s. 28-
30.
- 1972 Erfaren mand. [Tildeling af Skalks strømpebånd til Peter Riismøller]. *Skalk* nr. 1,
s. 3.
Om at gøre høj. [Om den sektorvise opbygning af Jellings Sydhøj]. *Skalk* nr. 6, s.
12-15.
- 1973 Det skulle nu gøres. [Dyreofringer i nyere tid]. *Skalk* nr. 2, s. 16-17.
- 1974 [Uden forfatternavn]: *Jelling*. [Firesidet folder udgivet i anledning af det nordiske
arkæologmøde].
On building mounds. *Mediaeval Scandinavia* 7, s. 223-226.
Sort hedder en sten. [Sygdomsuddrivelse og vådeskudsdrab 1231]. *Skalk* nr. 3, s.
16-17.
- 1976 Bånd om ben. [Tildeling af Skalks strømpebåndspris til Else-Marie Boyhus].
Skalk nr. 1, s. 3.
Harald Andersen og Steen Wulff Andersen: Genskabt skrin. [Fra vikingetidsgav
i Lejre]. *Skalk* nr. 6, s. 16-17.
- 1977 Jordbordet. [En upågtet fortidsmindetype]. *Skalk* nr. 4, s. 18-25.
- 1978 Dramatik og historie. [Kommentar til Ø. Hjorts anmeldelse af G. Bibby: Det
forsvundne årtusinde]. Kronik i *Information* 6. juli 1978.
Hærværk. [Om restaurering af oldtidsminder]. *Skalk* nr. 4, s. 28-29.
- 1979 Borgenens brug. [Om vikingetidens ringborge]. *Skalk* nr. 4, s. 16-17.
Le périodique Skalk. *Souvenir Normand. Annuaire 1979*, s. 40-48. Copenhague.
Skalks riddere. [Tildeling af Skalks strømpebåndspris til Paul G. Ørberg]. *Skalk*
nr. 1, s. 18.
Vasen, der forsvandt. [Om fortidsmindernes forvaltning]. Synspunkt i *Weekend-
avisen Berlingske Aften* 9. november 1979.

- 1981 Bondekultur. [Tildeling af Skalks strømpebåndspris til Axel Steensberg]. *Skalk* nr. 6, s. 18.
[Redigeret] *Kammerat Glob*. Wormianum.
Galgemanden. Harald Andersen (red.): *Kammerat Glob*, s. 53-62. Wormianum.
- 1982 [Redigeret] *Bjarkemål i Axel Ollriks gendigtning*. Illustrationer: Ingahild Grathmer.
Efterskrift: Roar Skovmand. Wormianum.
- 1983 Eg ønskes. [Moseeg til dendrokronologi]. *Skalk* nr. 4, s. 28-30.
Kommentar til Alf Bråthens dendrokronologi. *Meddelanden 5, Dendrokronologiska Sällskapet*, s. 17. Lund.
Udfordrer til duel. [Dendrokronologi]. *Kronik i Aarhus Stiftstidende* 23. april 1983.
Enden på duellen. [Dendrokronologi]. *Kronik i Aarhus Stiftstidende* 8. oktober 1983.
- 1984 Ringborgens alder. [Fyrkats dendrokronologiske datering]. *Skalk* nr. 2, s. 15.
- 1985 Albrechtsen. [Tildeling af Skalks strømpebåndspris til Erling Albrechtsen]. *Skalk* nr. 1, s. 18.
Sydhøjen. [Jelling]. *Skalk* nr. 3, s. 11-15.
- 1987 *Lokale grundrækker*. [Dendrokronologi]. Wormianum.
- 1988 Gåden om Gorm. *Skalk* nr. 2, s. 18-28.
Kan man stole på dendrokronologien? *Arkæologiske udgravninger i Danmark 1987*, s. 258-266.
Tilfældet Skalk. *Sprog & Samfund* 6. årg., nr. 1, s. 30-33.
- 1989 Cirkelborg. [Ringborgen i Trelleborg, Skåne]. *Skalk* nr. 6, s. 25-26.
Kan man stole på dendrokronologien? *Dendrokronologi och medeltida kyrkor*. Symposium i Lund 11.-13. april 1988. *Lund Studies in Medieval Archaeology* 6, s. 89-93.
Klosterkirken. [Dendrokronologiske dateringer fra Veng Kirke]. *Skalk* nr. 2, s. 15.
Oprøret i Jelling. [Fortidsmindernes forvaltning m.m.]. *Skalk* nr. 3, s. 18-19.
- 1990 Vildledning for besøgende. [Oplysningstavle i Jelling]. *Skalk* nr. 4, s. 13.
- 1991 Dendrokronologisk datering af Mammengraven. M. Iversen, U. Näsman og J. Vellev (red.): *Mammen – Grav, kunst og samfund i vikingetid*. Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter 28/Viborg Stiftsmuseums række 1, s. 43-44.
- 1992 Bipersonerne. [Motiver på Gundestrupkedlen]. *Skalk* nr. 4, s. 14-15.
De glemte borge. [Om jernalderborge]. *Skalk* nr. 1, s. 19-30.
- 1994 Den tomme Jellinghøj. *Skalk* nr. 2, s. 3-9.
Mikkel Hule [pseudonym]: De historiske sten. *Skalk* nr. 2, s. 18-27.
Mikkel Hule [pseudonym]: Højesteret. [Om gudsdomme]. *Skalk* nr. 4, s. 26-30.
- 1995 The Graves of the Jelling Dynasty. *Acta Archaeologica* 66, s. 281-300.
Man tvinges til at overveje – [Om Jelling]. *Skalk* nr. 1, s. 20-31.
- 1996 Krøniken om Lejrekongerne. *Skalk* nr. 5. s. 20-28.

- 1997 Hyllemindehavnen. [Havnen for Absalons flåde]. *Skalk* nr. 5, s. 18-19.
- 1998 Asernes altre. [Udgravning af Kellerød-langdyssen 1933]. *Nytårsgave til Borupris' Venner 1999*, s. 9-15.
 Velkommen til Næsbyholm. [Offentlig adgang til fortidsminder]. *Skalk* nr. 2, s. 18-19.
 Vier og lunde. [Om sakrale stednavne]. *Skalk* nr. 1, s. 15-27. (incl.: Kultpladsen på Trelleborg, s. 18-19).
- 1999 Centralvarme. [Om stald og bolig under samme tag]. *Skalk* nr. 4, s. 34.
 En hjerteformet materie. [Vokslys i Møllemosegård-graven]. *Skalk* nr. 5, s. 5-9.
 Kornerup. *Skalk* nr. 5, s. 18-19.
 Mirakelkilderne. [Om helligkilder]. *Skalk* nr. 6, 18-19.
- 2000 Bæverens problem. [Hvornår uddøde den?]. *Skalk* nr. 1, s. 34.
 Gorm den Gamles begravelse. [Kritik i anledning af genbegravelsen i Jelling Kirke]. Kronik i *Politiken* 25. august 2000.
 Nu bli'r der ballade. [Om Jysk Arkæologisk Selskabs tidligste år]. *Kuml*, s. 7-32.
- 2002 En ø som hedder Suer. [Sorø]. *Skalk* nr. 6, s. 13-16.
 [Usigneret:] Kartografen. [Johannes Mejer]. *Skalk* nr. 6, s. 18-19.
- 2003 Den byggeglade konge. [Harald Blåtand]. *Skalk* nr. 1, s. 20-27.
- 2004 Ringenes Herre. [Om Beowulf og Tolkiens roman]. *Skalk* nr. 2, s. 18-19.
 Ringenes Herre. *Fantasier på spil. Fremmede verdener fra Ithaka til Hogwarts*, s. 12-13.
 Koldinghus.
 Den tomme høj. [Slots Bjergby]. *Skalk* nr. 5, s. 5-10.
- 2005 Spøgelsesstenen. [Stenen på Jellings Sydhøj på Rantzaus prospekt]. *Skalk* nr. 1, s. 34.
 På skattejagt i moserne. [Genoptryk af Harald Andersens artikel fra 1945]. *Skalk* nr. 2, s. 20-27.